

Nařízení č. 44/2001 o příslušnosti, uznávání a výkonu
soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
(tzv. **Brusel I.**)

Nařízení č. 1215/2012 o příslušnosti, uznávání a výkonu
soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
(tzv. **Brusel I bis**)

Pravidla soudní příslušnosti

Justiční akademie SR, Omšenie

Pavel Simon, Petr Šuk

17. – 19. 3. 2015

Hlavní body:

- Působnost Bruselu I. a **Bruselu I bis** – věcná, časová, osobní, teritoriální
- Systém pravidel příslušnosti
- Příslušnost výlučná (čl. 22/**24**)
- Podrobení se příslušnosti (čl. 24/**26**)
- Příslušnost sjednaná (čl. 23/**25**)
- Příslušnost obecná (čl. 2 – 4/**4 - 6**)
- Příslušnost daná na výběr (čl. 5 – 6/**7 - 9**)
- Příslušnost ve věcech pojistných, spotřebitelských a pracovních smluv (čl. 8 – 21/**10 - 23**)



Působnost Bruselu I./**Ibis** – mezinárodní prvek

Owusu, C-281/02 - mezinárodní prvek je dán vždy,
když vyvstane s ohledem na okolnosti případu
otázka určení mezinárodní příslušnosti soudů

Lindner, C-327/10 – cizí státní příslušnost

Věcná působnost Bruselu I./Ibis

k pojmu občanské a obchodní věci

Sunico, C-49/12, flyLAL, C-302/13, Eirini Lechouritou, C-292/05, Apostolides, C-420/2007

Realchemie Nederland, C-406/09, NS ČR 33 Cdo 3793/2011

LTU v. Eurocontrol, 29/76 – výkon rozhodnutí vydaného ve vztahu osoby veřejného práva a osoby soukromého práva, kdy prvá jednala v rámci svých veřejnoprávních pravomocí – **nespadá**.

Nizozemský stát v. Rüffer, 814/79 – úhrada poplatku za odstranění vraku z veřejné komunikace orgánem veřejné správy – **nespadá**

Věcná působnost Bruselu I./Ibis – pokr.

k pojmu občanské a obchodní věci

Volker Sonntag v. Waidmann, C-172/91 – náhrada újmy za úmrtí syna a bratra zaviněné učitelem – spadá.

Freistaat Bayern proti Blijdenstein, C-433/01 – regres finanční podpory – spadá

Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel, C-167/00 – nezisková organizace zřízená za účelem ochrany spotřebitelů není osobou veřejného práva - spadá



Věcná působnost Bruselu I./Ibis – pokr.

*Préservatrice Fonciere TIARD Compagnie
d'Assurances proti Nizozemskému státu, C-
266/01 – obrana žalovaného není relevantní*

Věcná působnost Bruselu I./Ibis – pokr.

k vyloučeným věcem:

Schneider, C-386/12 – věci osobního stavu

de Cavel I., 143/78

majetkové vztahy mezi manžely

Brusel I bis – i vztahy rovnocenné s manželstvím

den Boogaard, C-220/95

majetkové vztahy mezi manžely a výživné

Brusel I bis – výslovná výlučka věcí vyživovací povinnosti (nař. 4/2009), včetně vyživovací povinnosti vzniklé v důsledku smrti (také závěti a dědění – nař. 650/2012)

Věcná působnost Bruselu I./Ibis – pokr.

k vyloučeným věcem:

Henri Gourdain v. Franz Nadler, 133/78

Kintra, C-157/13

H. proti H. K., C-295/13

Deko Marty, C-339/07

F-Tex SIA, C-213/10

Alpenblume AB, C-111/08

German Graphics, C-292/08

úpadkové řízení



Věcná působnost Bruselu I./Ibis – pokr.

Gemeente Steenbergen a Luc Baten, C-271/00

regres státem uhrazeného výživného (nař. 883/2004)

Marc Rich & Co. AG v. Societé Italiana Impianti PA, C-190/89

Van Uden, C-391/95

West Tankers Inc., C-185/07

rozhodčí řízení (Evropská Úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži /vyhláška č. 176/1964 Sb./ a Newyorská Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů /vyhláška č. 74/1959 Sb./).

Místní působnost Bruselu I./Ibis

Splývá s teritoriální působností práva ES (články 349 a 355 SFEU; bývalý článek 299 SES), zahrnuje tedy všechny členské státy (čl. 1 odst. 3) včetně Dánska (od 1.7.2007).

Brusel I bis se vztahuje na všechny členské státy, včetně Dánska.

Nářízení se použije i v případě:

- francouzských zámořských departmentů Guadeloupe, Martinik, Francouzská Guyana, Réunion, **Mayotte (1.1.2014)**
- Gibraltarů jako území, za které přijala Velká Británie odpovědnost,
- portugalské Madeiry a Azorských ostrovů,
- španělských Kanárských ostrovů,
- finských Alandských ostrovů.

Místní působnost Bruselu I./Ibis – pokr.

Nariadení se naopak nepoužije v případě:

- Francouzské Polynésie, Nové Kaledonie, ostrovů Willis a Futuna, Francouzských jižních a antarktických území a území se speciálním statutem (Saint-Pierre a Miquelon),
- holandských území Aruba a Nizozemských Antil (Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten),
- britských území Angilly, Kajmanských ostrovů, Falkland, Jižní Georgie a Jižních Sandwichových ostrovů, Montserratu, Pitcairnu, Svaté Heleny a závislých území, Britských území v Antarktidě, Britského indickooceánského území, ostrovů Turks a Caicos, Britských panenských ostrovů a Bermud, britských výsočných území Akroriti a Dhekelia na Kypru, britských Normanských ostrovů (Guernsey, Jersey, Alderney a Sark) a Ostrova Man
- severní části Kypru, nad kterou nemá kyperská vláda faktickou kontrolu.

Časová působnost Bruselu I./Ibis

Příslušnost (čl. 66 odst. 1)

řízení zahájená po vstupu nařízení v platnost (1.3.2002 – čl. 76, v SR 1.5.2004)

Brusel I bis účinný od 10. 1. 2015

Uznání a výkon (čl. 66 odst. 1, odst. 2 písm. b)

- rozhodnutí vydaná v řízeních zahájených po vstupu nařízení v platnost
- rozhodnutí vydaná po vstupu nařízení v platnost v řízeních zahájených dříve, jsou-li splněny podmínky článku 66 odst. 2 písm. b)
- NS ČR sp. zn. 31 Cdo 2325/2008
- *Wolf Naturprodukte, C-514/10*

Osobní působnost Bruselu I.

Zásadně se nařízení vztahuje na řízení proti žalovaným s bydlištěm na území některého členského státu (Preambule, odstavce 8 a 9/13)

Výjimky z tohoto pravidla =

Články 22/24, 23/25 a 24/26

Články 9 odst. 2/11 odst. 2, 15 odst. 2/17 odst. 2,
18 odst. 2/20 odst. 2

Vztah k mezinárodním úmluvám

nejsou dotčeny úmluvy o zvláštních otázkách (čl. 71/71)

- Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě /CMR/, Ženeva, 19.05.1956, č. 11/1975 Sb. (čl. 31) – *Portbridge, C-148/03, TNT Express, C-533/08, Nipponkoa, C-452/12, Kintra, C-157/13*
- Nutnost respektu zásad, na kterých stojí nařízení (body 6, 11, 12, 15 až 17 preambule)
- Mezinárodní úmluva se však týká jen příslušnosti (litispendence dle nařízení, není-li rovněž úmluvou upravena)

Vztah k jiným předpisů EU

- nejsou dotčena ustanovení v unijním právu nebo harmonizovaném národním právu
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. 12. 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb
- Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
- Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. 12. 1993 o ochranné známce Společenství ve vztahu k Bruselské úmluvě
- Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. 12. 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství

Vztah k dalším úmluvám

- **čl. 68/68** – Nařízení nahrazuje Bruselskou úmluvu
- **čl. 69/69** – Nařízení nahrazuje tam uvedené dvoustranné dohody (**dle oznámení členských států**)
- **čl. 64 odst. 2/73 odst. 1** Luganská úmluva (2007) - Norsko (od 1.1.2010), Švýcarsko (od 1.1.2011), Island (od 1.5.2011)
- **čl. 351 SFEU (bývalý čl. 307 SES)** – při konfliktu má přednost mezinárodní dohoda, kterou členský stát uzavřel před vstupem do ES (EU), před unijním právem

System pravidel příslušnosti

- Dva možné pohledy – 1) „aplikační“ a 2) „výkladový“
- Ad 1)
 - příslušnost výlučná - článek 22 (článek 24)
 - podrobení se příslušnosti - článek 24 (článek 26)
 - prorogace - článek 23 (článek 25)
 - obecná příslušnost - články 2 až 4
 - příslušnost ve věcech pojistných, a ve věcech spotřebitelských a pracovních smluv – články 8 – 21
 - příslušnost na výběr daná – články 5 až 7 (články 7 až 9)
- Ad 2)
 - základní pravidlo = obecná příslušnost dle článku 2
 - vše ostatní výjimky => spíše restriktivní výklad

Výlučná příslušnost (článek 22/článek 24)

Nejsilnější ze všech příslušností

- aplikuje se bez ohledu na bydliště stran (čl. 22/24),
- nemůže být změněna dohodou o prorogaci (čl. 23/25),
- nemůže být změněna tím, že žalovaný přistoupí na řízení před jiným soudem (čl. 24/26),
- jako jedinou ji soud přezkoumává z úřední povinnosti (čl. 25/27),
- její porušení je sankcionováno neuznáním rozhodnutí (čl. 35 odst. 1/).

Výlučná příslušnost – věcná práva k nemovitostem

ČEZ, C-343/04

žaloby směřující k určení rozsahu, obsahu, vlastnictví nebo držby nemovitosti nebo existence jiných věcných práv k ní a k tomu, aby držitelům těchto práv byla zajištěna ochrana výsad, které vyplývají z jejich právního postavení

- žaloba o určení vlastnického práva
- žaloba o určení zástavního práva či práva odpovídajícího věcnému břemeni
- žaloba o určení, že na nemovitosti nevázne zástavní právo či věcné břemeno
- žaloba o vyklizení??

Weber, C-438/12

- věcná práva působí vůči všem, obligační jen vůči dlužníkovi (odst. 43)
- věcným právem ve smyslu čl. 22/1 i předkupní právo, působí-li erga omnes
- žaloba o určení, že věcné předkupní právo nebylo řádně uplatněno

Výlučná příslušnost – věcná práva k nemovitostem

Richard Gaillard v. Alaya Chrlili, C-518/99

nevztahuje se na určení neplatnosti kupní smlouvy o prodeji nemovitosti

Reichert proti Dresdner Bank, C-115/88

nevztahuje se na odpůrčí žalobu (o neúčinnost právního jednání)

George Lawrence Webb v Lawrence Desmond Webb, C-294/92

žalobce musí být nositelem tvrzeného práva

Siegfried János Schneider, C-386/12

souhlas soudu s prodejem (podílu na) nemovitosti ve vlastnictví osoby s omezenou svéprávností - NE

Výlučná příslušnost – nájem nemovitostí

Erich Rösler v. Horst Rottwinkel, 241/83

týká se všech nájmu nemovitostí, a to zejména existence nájmu, jeho trvání a výkladu ujednání nájemní smlouvy a dále předání nemovitosti pronajímateli, opravy škod způsobených nájemcem, neuhrazeného nájemného a dalších plateb s nájmem spojených (vodné, stočné, elektřina, plyn)

Dansommer A/S v. Andreas Götz, C-8/98

žalobcem osoba, které pronajímatel postoupil svůj nárok vůči nájemci

Norbert Lieber v. Willi S. Göbel and Siegrid Göbel, C-292/93

netýká se vydání bezdůvodného obohacení za užívání nemovitosti po zániku kupní smlouvy



Výlučná příslušnost – nájem nemovitostí pokr.

Elisabeth Hacker v. Euro-Relais GmbH, C-280/90
netýká se žalob cestovní agentury, která pouze zprostředkovala ubytování

Brigitte a Marcus Kleinovi proti Rhodos Management Ltd, C-73/04
nevztahuje se na time-sharing

Výlučná příslušnost – statusové věci obchodních společností či jiných PO

řízení o

- prohlášení neplatnosti společnosti,
- zrušení společnosti (či jiné právnické osoby), jejím vstupu do likvidace a jmenování likvidátora
- vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti (či vyslovení neplatnosti rozhodnutí jiného orgánu právnické osoby).
- ***C-372/07 Hassett a Doherty***
- ***C-144/10 JPMorgan Chase***
- ***C-302/13, flyLAL***

Výlučná příslušnost – průmyslová práva

Ferdinand M. J. J. Duijnste v. Lodewijk Goderbauer, C-288/82

- ANO řízení týkající se platnosti, existence či zrušení průmyslového práva, jeho zápisu, popř. práv předchozího uživatele
- NE řízení o ochranu před zásahem do průmyslového práva ani řízení o náhradu újmy způsobené neoprávněným zásahem do průmyslového práva

GAT, C-4/03

i tehdy, posuzuje-li soud uvedené otázky pouze jako prejudiciální => vliv na příslušnost??

bez ohledu na to, zda je tato otázka uplatněna prostřednictvím žaloby, nebo námítky

Solvay, C-616/10

Podřízení se jurisdikci (článek 24/**článek 26**)

- Příslušnost založená **bezpodmínečným podrobením se jurisdikci procesního soudu.**
- Prorogace sui generis, kdy příslušnost soudu založí žalovaný tím, že nevznesse námitku nepřislušnosti procesního soudu a začne se proti žalobě hájit, resp. se k žalobě vyjádří (**Pierre Jacqmain, 150/80**).
- Nedostatek příslušnosti nelze namítat poté, kdy žalovaný zaujme stanovisko, jež je podle vnitrostátního procesního práva považováno za první obranu adresovanou soudu, jemuž byla věc předložena (**Goldbet, C-144/12, odst. 37, Cartier Parfums - lunettes, C-1/13, odst. 36**)

Podřízení se jurisdikci (článek 24/článek 26)

- ***Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80***
 - čl. 24 a dohoda o volbě soudu podle čl. 23
- ***Hannelore Spitzley v. Sommer Exploitation SA, 48/84***
 - vzájemná žaloba
- ***Group Josi, C-412/98, odst. 44-45***
 - význam bydliště žalobce (i žalovaného)
- ***Michal Bilas, C-111/09***
 - čl. 24 a obligatorní příslušnost (článek 26 odst. 2 nařízení Brusel I bis => informační a poučovací povinnost soudu ve vztahu ke slabší straně sporu)
- **A proti B a dalším, C-112/13**
 - založení příslušnosti účasti procesního opatrovníka?

Podřízení se jurisdikci (článek 24/článek 26)

- **Goldbet, C-144/12**
 - čl. 24 a řízení o EPR (odpor proti EPR)
- **Cartier parfums – lunettes, C-1/13**
 - vztah článků 24 a 27
- **NS ČR, 29 Nd 336/2007 (R 14/2009)**
 - k předpokladům přezkumu příslušnosti

Prorogace (článek 23/článek 25)

- Stačí, aby **jen jedna strana** měla bydliště či sídlo v členském státu (článek 25 odst. 1 nařízení Brusel I bis – „**Bez ohledu na bydliště stran**“ => změna)
- Dohoda se nesmí vztahovat na věci uvedené v článku 22 (24), ani nesmí být v rozporu s články 13, 17 nebo 21 (15, 19 nebo 23).
- Není vyžadován žádný vztah mezi předmětem sporu a soudem, zcela se respektuje **smluvní volnost stran**.
- Z hlediska časové působnosti je rozhodující okamžik zahájení řízení, a nikoliv okamžik uzavření dohody o prorogaci – **Sanicentral, 25/79**.

Prorogace - formální požadavky

- **stanoveny výlučně Nařízením**; členské státy nemohou vznášet jiné (další) požadavky než ty, které jsou obsaženy v Nařízením
 - **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
- dohoda o volbě soudu se řídí výlučně Nařízením => splňuje-li požadavky na formální platnost určené nařízením, je platná i tehdy, je-li neplatná smlouva, jejíž je dohoda součástí . Takto určený soud rozhoduje i o platnosti smlouvy.
 - **Francesco Benincasa v. Dentalkit, C-269/95**

Prorogace - formální požadavky

- **účelem** formálních požadavků je zabezpečit, že dohoda je skutečným konsensem obou stran, jasně a určitě vyjádřeným
 - srov. např. rozhodnutí ve věci **Tilly Russ**, 71/83, či ve věci **Bonakdarian**, 25/76
- několik variant, jejichž naplnění postačuje pro závěr o formální platnosti dohody

Prorogace - formální požadavky - pokračování

Písemná forma

- Má-li být dohoda uzavřena písemně, je nutné, aby obě strany projevily svojí vůli písemně (písemná oferta, písemná akceptace), aniž by se tak muselo nutně stát na téže listině. V úvahu připadají např. vzájemně zasláné dopisy.
 - **Galleries Segoura SPRL v. Bonakdarian, 25/76**
- Dohoda může být součástí všeobecných obchodních podmínek. V takovém případě musí písemně uzavřená smlouva obsahovat jasný odkaz na písemné všeobecné obchodní podmínky (jejichž součástí je i volba soudu) a tyto všeobecné obchodní podmínky budou dostupné oběma smluvním stranám.
 - **Estasis Salotti di Colzani v. RÜWA GmbH, 24/76**

Prorogace - formální požadavky - pokračování

Písemná forma

- Pro spory mezi akcionáři a akciovou společností, týkající se účasti na společnosti, může být prorogační dohoda obsažena ve stanovách akciové společnosti.
- Formální náležitosti jsou splněny, jsou-li písemné stanovy přístupné všem akcionářům nebo jsou založeny ve veřejném registru.
- Prorogační klauzule zavazuje akcionáře bez ohledu na způsob nabytí akcií, tj. např. i tehdy, nabyli-li akcie na veřejném trhu.
 - rozhodnutí ve věci **Powell Duffryn, C-214/89**
- Prorogační klauzule se nemůže týkat věcí vypočtených v článku 22 odst. 2 (**článku 24 odst. 2**)

Prorogace - formální požadavky - pokračování

Ústně s písemným potvrzením

- postačí, je-li jednou stranou zachycena písemně a druhou, jež písemné potvrzení dohody obdržela, „neoponována“
 - rozhodnutí ve věci **Tilly Russ**, 71/83, **Berghoefer**, 221/84, či **MSG**, C-106/95



Prorogace - formální požadavky - pokračování

**Formě odpovídající zvyklostem zavedeným
mezi stranami**

- Příkladem takové formy může být pokračování v obchodování na základě písemně uzavřené smlouvy (obsahující i dohodu o volbě soudu), jejíž platnost již vypršela
 - rozhodnutí ve věci **Van Hool**, 313/85

Prorogace - formální požadavky - pokračování

Formě odpovídající obchodním zvyklostem

- v mezinárodním obchodě,
- zvyklostem, jež strany znaly nebo musely znát
- Může jít např. o prorogační doložku obsaženou ve formuláři objednávky, který se (v souladu s obchodními zvyklostmi) nepodepisuje
 - např. rozhodnutí ve věci **MSG**, C-106/95

Prorogace – materiální platnost

- otázky vážnosti projevu vůle, způsobilosti stran k právním jednáním, určitosti projevu vůle a ostatní předpoklady platnosti právních úkonů (tj. jiné než náležitosti formy) se posuzují podle rozhodného vnitrostátního práva.
- **Nařízení Brusel I bis** - článek 25 odst. 1 => materiální platnost dohody se posoudí podle práva státu soudu, jehož příslušnost byla dohodnuta
- Způsobilost stran k právním jednáním (svéprávnost) se posoudí podle práva určeného v souladu s vnitrostátní úpravou (zákon o mezinárodním právu soukromém)

Prorogace – třetí osoby

- Přestože jde o závazek určitých stran, může z něj profitovat popř. jím být vázána i třetí osoba,
 - v případě uzavření smlouvy ve prospěch třetího (**Gerling v. The Italien Treasury, 201/82**)
 - v případě nabytí akcií (**Powell Duffryn C-214/89**)
 - v případě právního nástupnictví (**The tilly Russ, 71/83, Coreck Maritime, C-387/98**).
 - zásadně však nikoliv v případě dalšího nabyvatele věci (**Refcomp, C-543/10**)

Prorogace - důsledky volby soudu

výlučnost *inter partes*, nikoliv *erga omnes* =>

- Rozhodne-li soud, který nebyl příslušný dle platné dohody o příslušnosti soudu, nemůže být takové rozhodnutí při výkonu rozhodnutí v jiném členském státu odmítnuto pouze pro porušení článku 23 (**článku 25**), na rozdíl od výlučnosti dle článku 22 (**článku 24**) a úpravy prorogace v případech tzv. obligatorní příslušnosti – viz **článek 35 odst. 1 (článek 45 odst. 1 písm. e)**.
- **Soud**, u něhož je podána žaloba na základě tvrzené dohody, **by neměl ex officio vyžadovat prokázání této dohody**, pokud existenci této dohody žádná ze stran nespornuje.

Prorogace - důsledky volby soudu

- Pokud žalovaný vyjádří vůli hájit se u soudu, u něhož byla žaloba podána, v souladu s článkem 24 (**článkem 26**), pak i kdyby tento soud nebyl soudem zvoleným dohodou stran dle článku 23 (**článku 25**), bude jeho příslušnost založena dle článku 24 (**článku 25**); **článek 24 (26) převáží nad článkem 23 (25)**.
- Strany mohou uzavřít takovou dohodu, aniž by vyloučily příslušnost soudů jiného státu

Obecná příslušnost

Článek 2/4

dle bydliště žalovaného bez ohledu na jeho státní příslušnost

Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General Insurance Company (UGIC), C-241/98

bydliště žalobce nerozhoduje

Owusu, C-281/02

Obecná příslušnost – pokr.

Článek 59/62

bydliště fyzické osoby dle národního práva státu fóra nebo státu, kde má mít bydliště

Článek 60/63

bydliště (sídlo) právnické osoby
- sídlo, ústředí, hlavní provozovna

Bydliště neznámé – C-327/10 Lindner, C-292/10 Visser

Obecná příslušnost – pokr.

Článek 3/5

zákaz aplikovat na osoby s bydlištěm v EU jiná než v nařízení upravená pravidla soudní příslušnosti (viz zejm. Příloha 1 k nařízení Brusel I/dle oznámení členských států)

Článek 4/6


žalovaný s bydlištěm mimo členské státy => příslušnost se určí dle vnitrostátních norem mezinárodního práva soukromého a procesního státu fóra, s výjimkou

- výlučné příslušnosti čl. 22/24
- sjednané příslušnosti čl. 23/25
- přistoupení na jurisdikci soudu dle čl. 24/26
- u obligatorní příslušnosti dle čl. 9 odst. 2/11 odst. 2, 15 odst. 2/17 odst. 2, 18 odst. 2/20 odst. 2

Nadále se ale aplikuje nařízení pro otázku litispendence, uznání a výkonu rozhodnutí.

Příslušnost na výběr daná

- založena na vztahu mezi předmětem sporu a soudem odlišným od soudu žalovaného
 - **Rehder, C-204/08, odst. 31**
 - **eData Advertising, C-509/09 a Martinez, C-161/10, odst. 40**
 - **Products 4U, C-523/10, odst. 18**
 - **Mediatech, C-170/12, odst. 34** (který soud může nejlépe posoudit opodstatněnost žalobních tvrzení)
- žalovaný má bydliště či sídlo v některém členském státě, odlišném od státu fóra
- Jde o výjimku z obecného pravidla (čl. 2), již je nutno interpretovat restriktivně
 - soud, jehož jurisdikce je založena např. dle článku 5 odst. 1, tedy který rozhoduje o smluvním nároku, nemůže rozhodnout o žalobě na základě jiných důvodů, např. z titulu odpovědnosti za škodu
 - **Kalfelis, 189/87**



Smluvní nároky (článek 5 odst. 1/**článek 7 odst. 1**)

Nevyžaduje, aby smlouva byla uzavřena, musí však být možné identifikovat závazek, dobrovolně přijatý jednou stranou vůči straně druhé.

- Handte, C-26/91, odst. 10;
- Réunion européenne, C-51/97, odst. 17;
- Tacconi v. HWS, C-334/00, odst. 22;
- **Petra Engler, C-27/02, odst. 45 a 51**
- **Česká spořitelna, C-419/11, odst. 46 až 51**

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1/článek 7 odst. 1)

- Příslušnost soudu k rozhodování o sporech týkajících se existence smluvního závazku se určí dle tohoto ustanovení i tehdy, pokud vznik smlouvy, která dala podnět k podání žaloby, je mezi účastníky sporný
 - **Petra Engler, C-27/02, odst. 46**
- žaloba o náhradu škody vzniklé porušením smluvní povinnosti je žalobou ze smlouvy ve smyslu článku 5 odst. 1 a příslušný je soud, v jehož obvodu měla být splněna ona smluvní povinnost, v důsledku jejíhož porušení vznikla žalobci škoda
 - **A. De Bloos, SPRL v. Société en commandite par actions Bouyer, 14/76**
 - **Marc Brogister, C-548/12, odst. 22-26**

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1/**článek 7 odst. 1**)

- žaloba proti členu představenstva akciové společnosti opírající se o zákonné ručení za závazky akciové společnosti není smluvním nárokem dle čl. 5 odst. 1; povaha závazku společnosti není rozhodná
 - **ÖFAB, C-147/12, odst. 37 až 42**
- odpovědnost (ručení) ovládající osoby za závazky ovládané osoby při porušení povinnosti oznámit získání kontroly nad společností – nejde o smluvní nárok
 - **Hochtief Solution AG, C-519/12**

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1/článek 7 odst. 1)

- **závazky ze směnek**, včetně směnečného ručení, a to i tehdy, jde-li o blancosměnku
- **ANO**, jde o smluvní nároky ve smyslu článku 5 odst. 1 (**článku 7 odst. 1**)
- místo plnění = platební místo
 - Česká spořitelna, C-419/11, odst. 48 až 51

Smluvní nároky

[článek 5 odst. 1 písm. a)/**článek 7 odst. 1 písm. a)**]

1. Určení, která povinnost ze závazkového vztahu je předmětem sporu.
2. Určení rozhodného práva dle kolizních norem státu fóra
3. Určení místa plnění dle norem rozhodného práva
 - rozhodnutí *Industrie Tessili Italiana v. Dunlop AG*, 12/76
 - *Česká spořitelna*, C-419/11, odst. 54 (plus 55 a 56)

Smluvní nároky

[článek 5 odst. 1 písm. b)/**článek 7 odst. 1 písm. b)**]

- při zkoumání příslušnosti dle článku 5 odst. 1 (**7 odst. 1**) je třeba začít písm. b) - nelze-li aplikovat, pak dle písm. c) se aplikuje písm. a)
- **společný základ** pro určení příslušnosti
- Místo dodání zboží či poskytnutí služby se určí **bez ohledu na rozhodné hmotné právo, zcela autonomně, dle obsahu smlouvy**
 - Color Drack GmbH, C-386/05
 - Car Trim, C-381/08
 - Electrosteel, C-87/10
 - Peter Rehder, C-204/08
- Aplikuje se **bez ohledu na to, která strana a kterou povinnost ze smlouvy žaluje**

Smluvní nároky

[článek 5 odst. 1 písm. b)/**článek 7 odst. 1 písm. b)**]

- **Pluralita míst dodání v jednom státě**
 - Color Drack GmbH, C-386/05
- **Pluralita míst dodání překračující hranice**
 - Peter Rehder, C-204/08 (letecká přeprava)
- **Nemožnost určit místo dodání dle smlouvy bez využití hmotného práva => místo fyzického předání zboží kupujícímu (nikoliv tedy prvnímu dopravci)**
 - Car Trim, C-381/08
 - Electrosteel, C-87/10 (využitelnost INCOTERMS)

Smluvní nároky

[článek 5 odst. 1 písm. b)/**článek 7 odst. 1 písm. b)**]


- Lze použít pouze tehdy, pokud
 - smlouva stanoví místo dodání zboží či místo provedení služby, nebo
 - zboží bylo dodáno či služba poskytnuta.
- **Zboží** = viz čl. 28 SFEU (dříve čl. 23 a násl SES) - výrobky, které mají hodnotu vyjádřitelnou v penězích a jsou schopny stát se předmětem obchodní transakce (Komise v. Itálie, 7/68)
- **Služba**
 - činnost poskytovaná za úplatu
 - službou ve smyslu článku 5 (**článku 7**) odst. 1 písm. b) nařízení nejsou všechny činnosti spadající pod článek 56 a násl. SFEU (dříve článek 49 a násl. SES)
 - **Falco Privatstiftung, C-533/07**
 - **Corman-Collins, C-9/12 (smlouva o autorizovaném prodeji)**
 - **Olbrich Transport und Logistik, C-469/12 (smlouva o skladování)**
 - **Peter Rehder, C-204/08, Kintra, C-157/13, odst. 40 (přeprava)**

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)

Věci týkající se deliktu či quasideliktu

Zahrnují veškeré nároky, které směřují k uplatnění odpovědnosti (*largo sensu*) žalovaného a které nesouvisí se smlouvou nebo se smluvními nároky ve smyslu článku 5 odst. 1 (**7 odst. 1**) Nařízení

- Kalfelis, 189/87, odst. 17
- Rudolf Gabriel, C-96/00, odst. 33
- Petra Engler, C-27/02, odst. 29
- ÖFAB, C-147/12, odst. 32
- Marc Brogsitter, C-548/12, odst. 20



Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)

Culpa in contrahendo

článek 5 odst. 1 (**7 odst. 1**) nepokrývá ty situace, kdy není dán závazek svobodně přijatý jednou stranou vůči druhé
=> článek 5 odst. 3 (**7 odst. 2**)

- Tacconi v. HWS, C-334/00
- Petra Engler, C-27/02

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)

Místo, kde došlo ke škodné události

- místo, kde nastala škoda, i
- místo, kde došlo k události, jež vedla ke vzniku škody.

- **Handelskwekerij G.J.Bier B.V. v. Mines de potasse d'Alsace S.A., 21/76**

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Fiona Shevill, C-68/93**
 - zásah do osobnostních práv článkem v tisku
 - mozaikový přístup (místo, kde došlo k újmě)
 - místo, kde došlo k události, jež vedla ke škodě = sídlo vydavatele
- **Rudolf Kronhofer, C-168/02**
 - škoda způsobená ztrátovými operacemi na burze
 - místo, kde nastala finanční škoda a bydliště poškozeného
- **Kolassa, C-375/12**

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/článek 7 odst. 2)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Dumez France S.A. v. Hessische Landesbank, C-220/88**
 - škoda způsobená neposkytnutím úvěru dceřiné společnosti
 - místo, kde nastala škoda a sídlo mateřské společnosti
- **Réunion Européenne, C-51/97**
 - škoda na zboží přepravovaného tzv. lomenou dopravou
 - místo, kde škodu zjistil poškozený = bez relevance
 - žaloba směřující proti námořnímu přepravci => místo, kde nastala škoda = přístav, kam zboží mělo být dopraveno námořním přepravcem

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **ÖFAB, C-147/12**
 - žaloba proti členu představenstva akciové společnosti opírající se o zákonné ručení za závazky akciové společnosti
 - místo, kde nastala škoda = místo, s nímž jsou spjaty činnosti vykonávané dotčenou společností, jakož i finanční situace související s těmito činnostmi
- **Zuid-Chemie, C-189/08**
 - škoda způsobená zpracováním vadného výrobku (vadný micromix /vyrobený v Belgii/ užitý k výrobě umělých hnojiv /v továrně žalobce v Nizozemsku/)
 - určení místa, kde nastala škoda (došlo k újmě)

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Andreas Kainz, C-45/13**
 - v případě uplatnění odpovědnosti výrobce za vadný výrobek je místem příčinné události místo zhotovení dotyčného výrobku
- **Folien Fischer, C-133/11**
 - využitelnost článku 5/3 pro negativní určovací žalobu

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/článek 7 odst. 2)


Místo, kde došlo ke škodné události

- **Melzer, C-228/11**
 - ztrátové burzovní operace
 - škoda způsobená osobou odlišnou od žalovaného (žaloba proti anglické brokerské společnosti, jež obchody realizovala, u soudu, v jehož obvodu sídlí smluvní partner žalobce)
 - místo, kde došlo k události vedoucí ke škodě v situaci, kdy v obvodu soudu jednala pouze osoba odlišná od žalovaného
- **Uwe Spoering, C-387/12**
 - místo, kde došlo ke škodné události v případě více škůdců jednajících na území více států
 - porušením autorských práv dvěma osobami, žalována pouze jedna z nich, jež nejednala v obvodu procesního soudu
 - místo příčinné události x místo, kde škoda vznikla

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Coty Germany v. First Note Perfumes, C-360/12**
 - nekalosoutěžní jednání (nekalé napodobování označení chráněného ochrannou známkou) a místo, kde došlo ke škodě
 - je-li žalován pouze jeden z původců škody, který nejednal v obvodu procesního soudu, nelze mít za to, že příčinná událost nastala v obvodu tohoto soudu (odst. 50)
 - v případě porušení průmyslových práv či práv k duševnímu vlastnictví může škoda na území určitého státu vzniknout tehdy, jsou-li práva, která byla údajně porušena, v tomto státě chráněna (odst. 55)



**Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/článek 7 odst. 2)
Místo, kde došlo ke škodné události a internet**

- **eData Advertising, C-509/09 a Martinez, C-161/10**
 - újma na cti způsobená publikací „škodlivých“ informací na internetu
 - místo, kde došlo k události vedoucí k újmě = sídlo vydavatele obsahu (pro celou újmu)
 - místo, kde nastala škoda (kde došlo k újmě)
 - = centrum zájmů poškozeného (zpravidla obvyklý pobyt, může však být i jinde – např. výkon profesní činnosti) => pro celou škodu (částečný odklon od mozaikového přístupu, odůvodněný povahou internetu, viz zejm. odst. 48)
 - = v členských státech, na jejichž území je nebo byl přístupný obsah informace zveřejněné na internetu, a to pouze pro újmu vzniklou na jejich územích

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/článek 7 odst. 2)

Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **Wintersteiger , C-523/10**
 - zásah do práva k ochranné známce užitím jejího znění jako klíčového slova vyhledávače
 - místo, kde došlo ke škodě = stát, v němž je ochranná známka zapsána (nikoliv tedy, jako v případě osobnostních práv, stát, kde se nachází centrum zájmů poškozeného)
 - místo, kde nastala událost vedoucí ke škodě = sídlo inzerenta (jenž rozhodl o optimalizaci vyhledávání a zadal klíčové slovo provozovateli vyhledávače)

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**)
Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **Mediatech, C-170/12**
 - újma na majetkových autorských právech, způsobená nabídkou nosičů (CD) přes internet
 - osobnostní práva = universální, chráněna ve všech členských státech x duševní či průmyslová práva = zásadně teritoriální
 - místo, kde nastala škoda = soud státu, jenž
 - poskytuje ochranu dotčeným majetkovým autorským právům a současně
 - v jehož obvodu byly přístupné internetové stránky, nabízející rozmnoženinu díla (CD), s nímž jsou spjata práva, jejichž porušení se žalobce dovolává.
 - pouze ve vztahu k újmě, vzniklé na území tohoto státu (mozaikový přístup).

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3/**článek 7 odst. 2**) Místo, kde došlo ke škodné události a internet


- **Pez Hejduk, C-441/13**
 - újma na autorských právech, způsobená uveřejněním fotografií vytvořených paní Hejduk (Rakousko) bez jejího souhlasu na stránkách žalované (Německo)
 - autorská práva = zásadně teritoriální, byť chráněna ve všech státech (směrnice 2001/29)
 - místo, kde došlo k „příčinné“ události = sídlo žalované, kde bylo rozhodnuto o umístění fotografií na webové stránky (=> v Německu)
 - místo, kde nastala škoda = soud státu, jenž
 - poskytuje ochranu porušeným autorským právům a současně
 - v jehož obvodu byly přístupné internetové stránky žalované, a to bez ohledu na to, zda se zaměřují i na dotčený stát (zde Rakousko); rozdíl oproti článku 15 odst. 1 písm. c/**17 odst. 1 písm. c**)
 - pouze ve vztahu k újmě, vzniklé na území tohoto státu (mozaikový přístup).

Spory plynoucí z provozování pobočky
(článek 5 odst. 5/**článek 7 odst. 5**)

Pobočka

= permanentní prodloužená ruka zahraniční právnické osoby, zřízená pro účely podnikání v dotčeném členském státě

- **Somafer SA, 33/78**
- **SAR Schotte GmbH, 218/86**



Spory plynoucí z provozování pobočky
(článek 5 odst. 5/**článek 7 odst. 5**)

Spory plynoucí z provozování pobočky

= týkající se práv a závazků vzniklých ze vztahů souvisejících se zřízením a správou pobočky

= vzniklé ze smluvních a mimosmluvních vztahů, do nichž pobočka vstoupila jménem svého zřizovatele, nebo při činnosti jeho jménem či v jeho prospěch prováděné, na území státu, kde se pobočka nachází


- **Somafer SA, 33/78**

Spojené nároky (článek 6 odst. 1/článek 8 odst. 1)

- některý ze žalovaných musí mít bydliště (sídlo) v obvodu procesního soudu (Réunion européenne, C-51/97)
- **spojené nároky** = musí existovat možnost rozdílu v řešení sporu, spadající do rámce téže skutkové a právní situace
 - **Roche Nederland BV, C-539/03** (porušení evropského patentu každým ze žalovaných pouze ve „svém“ státě)
 - **Honeywell, C-616/10** (porušení evropského patentu žalovanými ve více členských státech)
 - **Painer, C-145/10** (porušení autorských práv chráněných ve více členských státech)

Spojené nároky (článek 6 odst. 1/**článek 8 odst. 1**)

- skutečnost, že žaloby podané proti více žalovaným mají **různé právní základy**, není překážkou pro aplikaci článku 6 odst. 1.
 - **Freeport, C-98/06** (odklon od Réunion Européenne, C-51/97, odst. 50)
 - **Painer, C-145/10** – totožnost právních základů je jen jedním z mnoha faktorů, nepředstavuje nezbytnou podmínku (odst. 80)
- nepřípustnost žaloby proti „hlavnímu“ žalovanému „nevadí“
 - **Reichs Montage AG, C-103/05**



Ostatní případy alternativní příslušnosti
(článek 6 odst. 2 až 4/**článek 8 odst. 2 až 4**)

- Článek 6 odst. 2

- **Kongress Agentur Hagen GmbH v. Zeehaghe BV, C-365/88**

- Článek 6 odst. 3

- **Danværn Production A/S v Schuhfabriken Otterbeck GmbH & Co. , C-341/93**

Obligatorní příslušnost (články 8 až 21/10 až 23)

Čl. 13/18 Preambule nařízení – ochrana slabší strany

Příslušnost ve věcech pojištění, spotřebitelských smluv a individuálních pracovních smluv se určuje podle těchto oddílů – 3, 4 a 5.

Nerespektování obligatorní příslušnosti ve věcech pojistných a spotřebitelských smluv má za následek neuznání rozhodnutí (čl. 35 odst. 1). **Brusel I bis čl. 45/1/e/i také ve vztahu k zaměstnancům.**

Obligaturní příslušnost – pojistné věci (články 8 až 14)

definice pojistné věci dle účastníků:

pojistník, pojistitel, pojištěný a oprávněná osoba (poškozený, viz
článek 11 odst. 1/**13 odst. 1**)

- ***FBTO v. J. Odenbreit, C-463/06, WGV, C-347/08***
odkaz v čl. 11 odst. 2 rozšiřuje okruh žalobců dle čl. 9 odst. 1 písm.
b) o osoby, které utrpěly újmu
- ***Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General
Insurance Company (UGIC), C-241/98***
nevztahuje na vztah zajišťovací

Obligaturní příslušnost

- žalovaný přistoupí na řízení dle čl. 24/26 (*Bilas, C-111/09*)
- příslušnost dle čl. 4/6 (x čl. 9 odst. 2/11 odst. 2)
- příslušnost dle čl. 5 odst. 5/7 odst. 5
- příslušnost dle čl. 9 – 12/11 – 14

Obligaturní příslušnost – pojistné věci – prorogace (článek 13/15)

- **Gerling Konzern Speziale Kreditversicherungs-AG and others v Amministrazione del Tesoro dello Stato, C-201/83**
 - dohoda musí splňovat kritéria čl. 23/25
 - vztahuje se jen na pojistitele a pojistníka. Pokud dává možnost žalovat i jiné osobě, může ji tato využít.
- **Société financière et industrielle du Peloux proti Axa Belgium a dalším, C-112/03**
- k využití prorogační klauzule ji však nelze nutit



Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy
(články 15 až 17/17 až 19)

- **Benincasa (C-269/95)** – budoucí podnikatel
- **Gruber (C-464/01)** - dvojí účel smlouvy

- **Shearson Lehmann Hutton Inc. proti TVB, C-98/91**
sám spotřebitel musí být účastníkem řízení

- **Verein für Konsumenteninformation proti Henkel C-167/00**

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články
15 až 17/**17 až 19**) – pokr.

- musí dojít k uzavření smlouvy
- ***Gabriel, C-96/00***
- ***Petra Engler, C-27/02***
- ***Ilsinger, C-180/06***

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17/17 až 19) – pokr.

- ***Bertrand v Paul Ott KG, C-150/77***
prodej věcí na splátky nebo koupě spojená s finančním kontraktem
- ***Mietz v Intership Jachting Sneek BV, C-99/96***
nejprve převod vlastnictví, poté splátky
- ***Pammer, C-585-08 a Hotel Alpenhof, C-144/09***
- ***Mühlleitner, C-190/11***
- ***Emrek, C-218/12***
- ***TUI Österreich, C-478/12***
- ***Kolassa, c-375/13***

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17/17 až 19)

Shrnutí:

- čl. 24~~26~~
- čl. 4/6 s odkazem na národní právo (čl. 15 odst. 2/17 odst. 2)
- čl. 5 odst. 5/7 odst. 5 – nemá bydliště na území některého čl. státu, ale má zde pobočku – jako by měl bydliště
- čl. 16/18

Obligaturní příslušnost – individuální pracovní smlouvy (články 18 až 21)

- čl. 24/26
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb
- čl. 4/6
- čl. 5 odst. 5/7 odst. 5
- čl. 19 – 20/21 – 23
- v případě žalob podaných proti zaměstnavateli se použije čl. 8 bod 1

- *Lawrie-Blum, 66/85, Shenavai, 266/85 a Mulox, C-125/92*

- *Laboratoires Glaxosmithkline, C-462/06*

- *Mulox IBC proti Geels, C-125/92, a Rutten proti Gross Medical Ltd., C-383/95*

- *Mahamdia, C-154/11*

Překážka litispendence a závislá řízení (články 27 až 30/29 až 34)

- ***Owners of the Cargo on Board of the Ship „Tatry“ ca Owners of the Ship „Maciej Rataj“, C-406/92***
stejní účastníci
„v téže věci“ = shoda skutku, použitelného práva a zamýšleného cíle žalob
co když více nároků?
- ***Gubish ca Palumbo, 144/86***
určení neplatnosti smlouvy x plnění z téže smlouvy
- ***Drouot Assurances ca CMI, C-351/96***

Překážka litispendence a závislá řízení (články 27 až 30/29 až 34) – pokr.

Brusel Ibis – čl. 29 odst. 2 - sdělení data zahájení řízení

- ***Erich Gasser GmbH v. MISAT Srl, C-116/2002***
povinnost řízení přerušit

Brusel Ibis - čl. 31 odst. 2 a 3 = už žádná torpéda!

- ***Overseas Union Insurance Ltd and Deutsche Ruck Uk Reinsurance Ltd and Pine Top Insurance Company Ltd v. New Hampshire Insurance Company, C-351/89***
s výjimkou příslušnosti výlučné nesmí druhý soud přezkoumat příslušnost soudu prvního
- ***Gantner Electronic GmbH v. Basch Exploitatie Maatschappij BV, C-111/01***
rozhodující pouze nároky uplatňované žalobcem, nikoli námitky vznesené žalovaným (v daném případě námitka započtení).

Překážka litispendence a **třetí státy**

Brusel Ibis – čl. 33 – tatáž věc mezi týmiž účastníky
Brusel Ibis – čl. 34 – související řízení

Předběžná a zajišťovací opatření (článek 31/35)

- ***St. Paul Dairy Industries NV, C-104/03***
„předběžná nebo zajišťovací opatření“ jsou určena k zachování faktické nebo právní situace za účelem ochrany práv, jejichž uznání je meritem sporu
- ***Van Uden, C-391/95***
soud příslušný - bez splnění dalších podmínek
soud nepřislušný – je-li mezi jeho teritoriální působností a podstatou předběžného opatření reálná souvislost
- ***Solvay, C-616/10***

Přezkum příslušnosti (články 25 a 26/27 a 28)

S výjimkou věcí uvedených v článku 22/24 **soud**, u něhož je podána žaloba, **ex officio nepřezkouvá svojí příslušnost**. Tak může a musí učinit pouze ve věcech uvedených v článku 22/24. V ostatních věcech svojí mezinárodní příslušnost zkoumá **pouze**:

- Na základě námítky žalovaného, vznesené nejpozději s prvním vyjádřením k žalobě, tj. dříve, než je založena jeho příslušnost dle článku 24/26
- Pokud se žalovaný nevyjádří k žalobě, tj. pokud neučiní úkon, který je dle národního procesního práva považován za první obranu proti žalobě adresovanou soudu

Brusel I bis a uznání a výkon rozhodnutí

- čl. 36 odst. 2 – možnost žádat o rozhodnutí o neexistenci důvodů pro neuznání
- čl. 39 - odstranění prohlášení vykonatelnosti
- čl. 2 písm. a) - možnost vykonat i předběžné opatření, pokud bylo dříve doručeno povinnému a bylo vydáno soudem příslušným ve věci
- čl. 41 odst. 3 - opuštění podmínky doručovací adresy ve státě výkonu
- nové osvědčení dle čl. 53

Brusel I bis a uznání a výkon rozhodnutí – pokr.

- čl. 43 odst. 1 – doručuje se i osvědčení podle čl. 53
- čl. 43 odst. 2 – právo na překlad vykonávaného rozhodnutí
- čl. 45 – důvody neuznání
- čl. 46 – důvody pro odepření výkonu